

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2022-06-01 Nr. 429-204
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėjas ir draudikas sudarė Būsto draudimo sutartį (draudimo liudijimas (*duomenys neskelbtini*)) kuria draudiko parengtų Būsto draudimo taisyklių Nr. 067 (2016 m. gegužės 17 d. redakcija, galioja nuo 2016 m. birželio 1 d.)¹ (toliau – Taisyklės) pagrindu draudimo variantu „maksimalus“ (visų rizikų draudimu) buvo apdrausti pareiškėjo turtiniai interesai, susiję su gyvenamuoju namu, pagalbinais pastatais ir stacionariais kiemo statiniais, esančiais (*duomenys neskelbtini*), (toliau – Būsto draudimo sutartis).

2021 m. kovo 8 d. pareiškėjas pranešė draudikui apie 2021 m. kovo 7 d. įvykį, per kurį sudegė gyvenamojo namo kaminas, ir pateikė apgadinto kamino nuotrauką. Pranešimo pagrindu draudikas pradėjo žalos administravimo procedūrą.

Tą pačią dieną su pareiškėju telefonu susisiekė draudiko žalų ekspertas, pašnekovai susitarė, kad pareiškėjas atsiųs daugiau nuotraukų iš įvykio vietos. Pokalbio metu draudiko ekspertui pasiteiravus, ar nebuvo apgadintas stogas, pareiškėjas nurodė, kad stogas įvykio metu nespėjo nukentėti, nes buvo iškviesta gaisrinė. Draudiko ekspertas taip pat informavo, kad dėl įvykio išsiųs paklausimą priešgaisrinei gelbėjimo tarnybai.

2021 m. kovo 15 d. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos Kauno priešgaisrinės gelbėjimo valdybos Kėdainių priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba (toliau – Kėdainių PGT) raštu Nr. 9.4-2-419 informavo draudiką, kad labiausiai tikėtina gaisro kilimo priežastis – dūmtraukio (kamino) eksploatavimo reikalavimų pažeidimas.

2021 m. kovo 18 d. su pareiškėju telefonu susisiekęs draudiko ekspertas pranešė pareiškėjui apie Kėdainių PGT rašte nurodytą informaciją, taip pat nurodė, kad draudikas buvo informuotas, kad kamine degė susikaupę suodžiai. Draudiko ekspertas paaiškino, kad pagal Taisyklių nuostatas nėra mokama draudimo išmoka už apgadintą kamina, jeigu apgaditimai atsirado dėl jame degusių suodžių, bet jeigu gaisro metu buvo apgadinta siena, stogas ar kiti objektai, tai žala gali būti atlyginama. Ekspertas nurodė, kad reikėtų pasižiūrėti, ar nebuvo apgadinti lietvamzdžiai, stogas, ir apie tai informuoti draudiką.

2021 m. kovo 18 d. rašytiniu pranešimu draudikas informavo pareiškėją apie priimtą sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju. Draudikas nurodė nustatęs, kad gaisras kamine kilo dėl užsidedusių suodžių, per gaisrą nuo kaitros nulūžo kaminas, gaisras kilo dėl kamino eksploatavimo taisyklių pažeidimo. Anot draudiko, pagal Taisyklių A.IV dalies 1.1 papunktį, draudimo išmoka nemokama, jeigu žala dėl suodžių degimo buvo padaryta kamino konstrukcijoms.

Pareiškėjas nesutiko su draudiko sprendimu ir pateikė jam 2021 m. kovo 24 d. pretenziją. Joje nurodė, kad kaminas ne sulūžo, o buvo nugriautas („nukirptas“) gaisrininkų gesinant gaisrą. Pareiškėjas teigė, kad kamino apgadinimas negali būti priskiriamas prie nedraudžiamųjų įvykių, nes kamino viršutinė dalis buvo apgadinta gesinant šalia kilusį gaisrą ir likviduojant jo padarinius. Pareiškėjo teigimu, dėl gaisro („jo gesinimo metu ir dėl šalia kilusio gaisro“) buvo sulietas ir namo rūsysis, deformavosi ir nuo karščio suskilinėjo stiklo blokų

¹ Draudimo liudijime nurodytas draudimo sąlygų galiojimo laikotarpis yra 2020 m. spalio 28 d. – 2021 m. spalio 27 d.

perdangos (langai iš stiklo blokų) (80 vnt.), deformavosi lietaus nuvedimo sistema ir dalis stogo šiferio dangos, taip pat buvo išmindžiota ir prišuikšlinta pieva (dėl to reikalingas tvarkymas, pievos atsodinimas), buvo sugadintos namo pamato vidinė ir išorinė dalys ties kamino ir rūsyje esančio katilo sujungimo vieta.

Pareiškėjas taip pat teigė, kad buvo suklaidintas dėl kamino remonto darbų, nes po pranešimo apie įvykį gavo el. laišką, kuriame buvo nurodyta išsaugoti turta, kol atvyks draudiko specialistas, tačiau draudiko specialistas iki šios pretenzijos parengimo dienos nebuvo atvykęs, o remonto darbai buvo pradėti 2021 m. kovo 20 d. Pareiškėjas teigia nuo įvykio dienos iki 2021 m. kovo 19 d. būstą turėjęs šildyti elektriniais prietaisais, dėl to išaugo išlaidos už sunaudotą elektrą, be to, namo gyventojams buvo padaryta moralinė žala.

2021 m. kovo 25 d. žalą administravusio draudiko žalų eksperto vadovas susisiekė su pareiškėju, informavo, kad pakartotinai įvertino pretenzijoje nurodytas aplinkybes, per klausė pokalbių su draudiko ekspertu garso įrašus ir nustatė, kad juose pareiškėjas keletą kartų patvirtino, jog žala buvo padaryta tik kaminiui. Draudiko darbuotojas paaiškino, kad draudimo rizikos dėl kamino draudikas nėra prisiėmęs ir jo apžiūra nėra reikalinga, patikslino, kad pagal turimą informaciją gaisras įvyko dėl užsidedusių suodžių (su tuo sutiko ir pareiškėjas), o kamino viršutinę dalį mechaniškai nugriovė ugniagesiai, nes kaminas buvo nebetinkamas eksploatuoti. Pokalbio metu su pareiškėju buvo susitarta, jog draudiko specialistai atvyks papildomai apžiūrėti pareiškėjo nurodyto galimai apgadino turto ir po apžiūros draudikas galės pateikti atsakymą į pretenziją.

2021 m. kovo 26 d. draudiko specialistas apžiūrėjo ir nufotografavo demontuotas kamino, kuriame kilo gaisras, dalis, taip pat demontuotus stiklo blokelius, užfiksavo kamino dalį, vedančią iš rūsyje įrengtos katilinės per namo pamatą į išorę įrengtą kaminą, taip pat katilinės patalpą, ties kaminu esančią pievą. Su bėpilate skraidykle buvo apžiūrėta ir nufotografuota pareiškėjo namo stogo danga ties kaminu, nuotraukose užfiksuoti ir lietuviški. Po apžiūros buvo parengtas Turto sunaikinimo, sugadinimo aktas (toliau – Aktas), jame nurodytas apžiūrėtas turtas ir nustatyti arba nenustatyti jo apgaditimai, pavyzdžiui, nurodyta, kad dvisienis dūmtraukis pradegęs, suplonėjusi pradegusi išorinė sienelė, dūmtraukio apatinė ir viršutinė dalys smarkiai paveiktos korozijos, matosi kamino mechaninė deformacija, sukritusi apšiltinimo medžiaga, taip pat apdegusios perkaitintos dūmtraukio jungtys su katilu. Kartu nurodyta, kad žala rūsio patalpai dėl užliejimo nenustatyta, lietaus nuvedimo sistema, stogo danga ir pieva neapgadinti, demontuotų stiklo blokelių perkaitimo požymių nenustatyta, dalis jų demontuojant sudaužyta. Taip pat teigiama, kad įrengiant naują dūmtraukį pamate buvo išmušta didesnė anga norint įrengti platesnį dūmtraukio sujungimą su katilu, žala pamatui dėl dūmtraukio užsidegimo nepadaryta.

2021 m. kovo 29 d. su pareiškėju telefonu susisiekė apžiūrą atlikęs draudiko specialistas ir informavo, kad su lietuviškais nieko daryti nereikia, jų karštis nepažeidė. Pokalbio metu pareiškėjo taip pat buvo teirautasi dėl langų keitimo aplinkybių, prašyta pateikti langus įrengusios bendrovės dokumentus, nes juose galėtų būti nurodyta, ar stiklo blokeliai buvo pažeisti, ar ne. Pareiškėjas nurodė pateiksias sąskaitą, nurodė, kad jie kainavo apie 670 Eur, įskaitant kitus langus. Pokalbio metu pašnekovai susitarė, kad pareiškėjas atsiųs draudikui langų įsigijimo (montavimo) dokumentus. Draudiko specialistas taip pat nurodė, kad pamatas aptropėjęs dėl angos didinimo, o kaminas buvo pradegęs, nebenaudojamas, nepaisant to, ar ugniagesiai būtų jį nukirpę, ar ne. Po draudiko prašymų pareiškėjas teikė duomenis, susijusius su langų įsigijimu ir sumontavimu.

2021 m. balandžio 7 d. su pareiškėju telefonu susisiekė draudiko darbuotojas ir informavo, kad po pareiškėjo pretenzijos atlikus papildomus veiksmus nebuvo nustatyta sprendimo keitimo pagrindų. Draudiko darbuotojas akcentavo, kad tikėtina, jog keisti visus namo langus pareiškėjas planavo dar iki įvykio, tačiau apie tai draudiko neinformavo nei pranešdamas apie įvykį, nei žalos administravimo metu, kol pateikė draudikui 2022 m. kovo 24 d. pretenziją.

2021 m. balandžio 7 d. atsakyme raštu į pareiškėjo pretenziją draudikas nurodė sprendimo nekeisiant. Draudikas atsiprašė už pranešime apie priimtą sprendimą nurodytą neteisingą aplinkybę dėl nulūžusio kamino ir sutiko su tuo, kad sprendimą „mechaniškai nukirpti kaminą“ priėmė patys ugniagesiai, tačiau nurodė, kad kaminas tapo nebetinkamu eksploatuoti dar prieš ugniagesiams jį nugriaunant. Tai, draudiko teigimu, patvirtina per apžiūrą nustatyti kamino sugadinimai – pradegimai ir deformacijos. Toks sprendimas buvo priimtas Taisyklių A.IV dalies 1.1 papunkčio, pagal kurį neatlyginami nuostoliai, padaryti dėl suodžių degimo kamine, ir tokio degimo metu padaryta žala kaminiui (jo konstrukcijai).

Pasisakydamas dėl pareiškėjo pateiktų paaiškinimų apie kitam turtui padarytą žalą, draudikas nurodė nustatęs, kad žala pamatui dėl užsidegusio kamino nebuvo padaryta: įrengiant naują kaminą pamate buvo padaryta didesnė anga, norint įrengti platesnį kamino sujungimą su katilu, o ją didinant katilinės patalpoje nutrūpėjo dalis pamato. Žala lietvamzdžiams, stogo dangai, pievos dangai nepadaryta, dėl rūšio užliejimo jokios žalos taip pat nekilo.

Draudikas teigė įvertinęs ir pareiškėjo argumentus dėl pažeistų stiklo blokų ir nustatęs, kad langų užsakymo sutartis, kuria buvo susitarta dėl minėtų blokų pakeitimo įprastais langais, buvo pasirašyta tą pačią dieną, kai pareiškėjas pranešė draudikui apie įvykį. Anot draudiko, kiti administruojant žalą surinkti duomenys leidžia teigti, kad pranešdamas apie įvykį pareiškėjas jau buvo suplanavęs ir žinojo, kad stiklo blokai bus keičiami, tačiau apie tai neinformavo. Draudikas teigė gavęs paties pareiškėjo patikslinimą, kad langai bus keičiami ir su įvykiu nesusijusiose namo dalyse. Atsakyme į pretenziją taip pat nurodyta, kad apžiūrai pateiktuose išmontuotose stiklo blokeliuose nebuvo nustatytų jokių perkaitinimo požymių, dalis blokelių buvo sudaužyti juos išmontuojant. Draudikas nurodė priėjęs prie išvados, kad blokelių keitimas nėra susijęs su kamine kilusiu gaisru.

Nesutikęs su draudiko atsakymu į pretenziją pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos banką, prašė išnagrinėti šalių ginčą, rekomenduoti draudikui pripažinti įvykį draudžiamuoju ir išmokėti draudimo išmoką. Pareiškėjas savo kreipimąsi iš esmės grindė draudikui teiktoje pretenzijoje nurodytomis aplinkybėmis. Pasisakydamas dėl stiklo blokelių apgadinių, pareiškėjas nurodė, kad blokeliai buvo pažeisti dėl gaisro sukkelto karščio. Esant kitoms aplinkybėms, jie galėjo būti demontuoti ir parduoti, tačiau po gaisro tapo nebetinkami naudoti. Tai, kad buvo keičiami namo langai, pareiškėjo vertinimu, nesuteikia pagrindo nemokėti draudimo išmokos.

Pareiškėjas teigė dėl gaisro patyręs iš viso 2 470 Eur nuostolių: 1 500 Eur kamino demontavimo ir keitimo išlaidų, 100 Eur stiklo blokų demontavimo išlaidų, 670 Eur naujų langų įsigijimo ir montavimo išlaidų ir 200 Eur nuostolių, susijusių su aplinkos ir sulieto rūšio tvarkymu bei padidėjusiomis elektros sąnaudomis nuo įvykio dienos iki naujo kamino eksploatavimo pradžios.

Lietuvos banke buvo gautas draudiko atsiliepimas į pareiškėjo kreipimąsi, jame draudikas nurodė manęs, kad pareiškėjo reikalavimai yra nepagrįsti. Draudikas laikėsi pozicijos, kad dėl suodžių degimo kamine kilusio gaisro (bendrąja prasme) padaryta žala kaminui (jo konstrukcijai) yra nedraudžiama rizika, t. y. toks įvykis yra nedraudžiamasis. Anot draudiko, surinkti duomenys suponavo, kad per įvykį ugnis buvo tik kamine, degė jame esantys suodžiai. Kaminas yra vieta, kurioje yra suodžių, ir tinkamai jo neprižiūrint vyksta degimas. Draudikas teigė, kad iš kamino ugnis neišplito. Kamino netinkamumas naudoti buvo lemtas būtent ugnies poveikio, nugriautas jis buvo ugniagesių sprendimu, nes buvo deformuotas, nebetinkamas naudoti, tai papildomos žalos nesukėlė.

Pasisakydamas dėl kitų sugadinių draudikas nurodė, kad, įvertinus pareiškėjo pateiktas ir draudiko specialisto per apžiūrą darytas nuotraukas, nebuvo nustatyta jokios žalos lietvamzdžiams, stogo dangai ir pievai. Žala pamatui taip pat nenustatyta, nes jis ištrupėjo ne dėl kamine vykusio degimo, o įrengiant naują kaminą, kai buvo didinama anga, rūšiui jokios žalos dėl užliejimo nebuvo padaryta. Pasisakydamas dėl stiklo blokelių draudikas nurodė, kad nei įvykio dieną darytose nuotraukose, nei apžiūrai pateiktuose demontuotuose stiklo blokuose nebuvo matomų perkaitimo požymių, nors dalis jų apgadinti, apdaužytai kraštais, tačiau tai yra demontavimo, o ne paties įvykio pasekmė. Draudikas taip pat teigė, kad apie stiklo blokeliams padarytą žalą pareiškėjas informavo ne iš karto, nors iš karto po įvykio jau žinojo, kad bus keičiami namo langai, įskaitant langus, kurių vietoje buvo stiklo blokeliai. Be to, paaiškino, kad skaičiuojant dėl blokelių patirtą žalą turi būti įvertinama dėvėtų stiklo blokelių vertė, kuri rinkoje svyruoja nuo 0,35 Eur iki 2 Eur už vieneta, o ne naujų langų įsigijimo ir montavimo kaina.

Vykstant ginčo nagrinėjimo procesui, pareiškėjas patikslino aplinkybes, susijusias su galimu stiklo blokų apgadiniu ir į jų vietą sumontuotais naujais langais, ir nurodė, kad ties kaminu buvo sumontuota 80 vnt. stiklo blokelių, tačiau dėl įvykio stiklo blokų perdangos suskilinėjo ir prarado savo funkcionalumą, deformavosi jų tvirtinimo tarpai. Anot pareiškėjo, vienas stiklo blokas kainuoja apie 9 Eur, montavimo kaina siekia 4 Eur už vieneta, demontavimas kainavo 100 Eur. Pareiškėjo teigimu, visa dėl gaisro metu sugadintų stiklo blokų padaryta žala yra 1 140 Eur. Taigi, pareiškėjas patikslino, jo nuomone, dėl apgadintų blokelių patirtą žalą ir nurodė jau nebe 670 Eur, o 1 140 Eur žalą.

Draudikas pateikė paaiškinimus dėl šio pareiškėjo reikalavimo ir nurodė, kad nėra gavęs

duomenų, patvirtinančių stiklo blokelių ar jų tvirtinimo elementų pažeidimus, taip pat dėl tokių pažeidimų atsiradusios žalos dydį. Anot draudiko, nei įvykio dieną pateiktose nuotraukose, nei draudiko ekspertui apžiūros metu pateiktuose blokeliuose perkaitimo požymių nebuvo nustatyta, jie nebuvo skilę nuo karščio, sprogę ar kitaip paveikti aukštos temperatūros. Iš draudiko turimų nuotraukų matyti, kad dalis blokelių apdaužyti, nuskilusiais kraštais, tačiau tokie apgadainimai, tikėtina, atsirado demontuojant blokelius, o ne dėl įvykio.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus duomenis, darytina išvada, kad ginčas tarp šalių kilo dėl draudiko sprendimo atsisakyti išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią 2022 m. kovo 7 d. įvykio metu sugadinto kamino keitimo išlaidas ir su įvykiu galimai susijusių kitų apgadainimų šalinimo ar kitas turėtas išlaidas, pagrįstumo.

Dėl draudimo apsaugos pagal šalių sudarytą Būsto draudimo sutartį apimties

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis. Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas leidžia sutarties šalims laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštaruoja įstatymams. Sutarties laisvės principas reiškia civilinių teisiųjų santykių subjektų teisę laisvai spręsti, sudaryti konkrečią sutartį ar jos nesudaryti, pasirinkti, su kuo sudaryti sutartį, be to, savarankiškai spręsti dėl sutarties turinio (sutarties sąlygų ir jų pakeitimo) bei formos, išskyrus atvejus, kai tam tikras sutarties sąlygas (jų turinį) nustato imperatyviosios teisės normos arba tam tikrų sąlygų reikalauja viešoji tvarka, sąžiningumo, protingumo, teisingumo principai, gera moralė. Teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią (Civilinio kodekso 6.189 straipsnio 1 dalį).

Šalių sudaryta Būsto draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalimi, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Lietuvos kasacinis teismas savo praktikoje yra ne kartą konstatavęs, kad draudimo sutartimi draudimo objektui suteikiama apsauga nėra absoliuti. Prisiimdamas draudimo riziką, draudikas nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas. Draudimo apsauga nustatoma tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, tiek draudimo liudijime aptartose individualiosiose sąlygose (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-283-695/2015; ir kt.*). Draudimo apsaugos apimtį lemia draudimo objektas, draudžiamųjų įvykių, nedraudžiamųjų įvykių sąrašas bei kitos draudimo sutarties sąlygos, nustatančios draudimo sutarties šalių įsipareigojimų turinį, kuris leidžia spręsti apie draudiko prisiimtos draudimo rizikos laipsnį (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2007*).

Draudžiamasis įvykis – tai draudimo sutartyje nurodytas atsitikimas, kuriam įvykus draudikas privalo mokėti draudimo išmoką. Teisine prasme draudžiamasis įvykis yra juridinis faktas, t. y. realaus gyvenimo reiškinys, su kuriuo įstatymas sieja teisinius padarinius, konkrečiai – draudiko pareigą išmokėti draudimo išmoką (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje 3K-3-316/2013*). Įstatyme ir konkrečiose draudimo rūšies taisyklėse nustatytos išimties, kai draudėjo patirta žala visiškai ar iš dalies nekompensuojama, dėl to, draudėjui kreipusis dėl draudimo išmokos išmokėjimo, draudikas turi teisę jos visiškai arba iš dalies nemokėti. Tokią teisę draudikas turi nedraudžiamąjį įvykio atveju (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. vasario 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-32/2009*). Nedraudžiamasis įvykis – draudžiamąjį įvykio požymius turintis įvykis, tačiau taip pat atitinkantis įstatyme ar draudimo sutartyje apibrėžtus papildomus požymius, kuriems esant draudikas atleidžiamas nuo prievolės mokėti draudimo išmoką (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo*

2017 m. lapkričio 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-426-684/2017).

Būsto draudimo sutarties sąlygas apibrėžiančiame draudimo liudijime nurodyta, kad pareiškėjo būstas yra apdraustas draudimo variantu „maksimalus“. Taisyklių, kurios yra sudedamoji Būsto draudimo sutarties dalis, A.V dalies 1 lentelėje nustatyta, kad draudimo variantu „maksimalus“ draudžiama nuo visų rizikų. Pagal Taisyklių A.IV dalies 1.12 papunktį, draudžiamaisiais įvykiais visų rizikų draudimo atveju apdrausto turto draudimo apsauga apima bet kokius šio turto sugadinimo, sunaikinimo ar praradimo įvykius, staiga ir netikėtai įvykusius draudimo apsaugos galiojimo metu, išskyrus įvykius, nurodytus Taisyklių A.IV dalies 1.1–1.12 papunkčiuose ir A.IV dalies 4 punkte. Taigi, visų rizikų draudimu draudikas apdraudė pareiškėjo turtinius interesus nuo visų staigių ir netikėtų įvykių, neturinčių nedraudžiamųjų įvykių, nurodytų draudimo taisyklių A.IV dalies 1.1–1.12 papunkčiuose ir Taisyklių A.IV dalies 4 punkte, bruožų.

Nagrinėjamu atveju tarp šalių nėra ginčo dėl to, kad suodžių užsidegimas kamine turi staigaus ir netikėto įvykio požymių, tačiau, priimdamas sprendimą įvykį (žalą pačiam kaminui) pripažinti nedraudžiamuoju, draudikas rėmėsi Taisyklių A.IV dalies 1.1 papunktyje įtvirtintu nedraudžiamojo įvykio apibrėžimu. Pagal minėtą sąlygą, neatlyginami nuostoliai (įvykis laikomas nedraudžiamuoju) „dėl suodžių degimo kamine ir tokio degimo metu padarytos žalos kaminui (jo konstrukcijai)“. Kitus pareiškėjo nurodytus nuostolius atlyginančios draudimo išmokos draudikas nemokėjo, nes nenustatė žalos fakto, tačiau Lietuvos bankui teiktuose paaiškinimuose sutiko, kad žala, atsiradusi dėl suodžių kamine degimo ir padaryta ne kaminui, o kitoms apdraustoms pastato konstrukcijoms ar kitam turtui, draudiko turi būtų vertinama ir, atsižvelgiant į visų rizikų draudimo sąlygas (jeigu nustatomas žalos faktas), sprendžiama dėl draudimo išmokų, atlyginančių tokią žalą, mokėjimo.

Nepaisydamas to, pareiškėjas mano, kad draudiko sprendimas yra nepagrįstas, todėl savo pozicijoje dėl įvykio aplinkybių vertinimo ir atitikties draudžiamojo įvykio sąlygoms teigia, kad draudikas turi išmokėti šias draudimo išmokas: 1) 1 500 Eur už sugadinto kamino demontavimą ir naujo įrengimą; 2) 1 140 Eur už stiklo blokelių apgadinimus (įskaitant blokelių demontavimo ir sumontavimo kainą, pačių blokelių vertę); 3) 200 Eur už aplinkos ir sulieto rūšio tvarkymą. Pareiškėjas taip pat teigė, kad buvo suklaidintas draudiko dėl galimybės remontuoti sugadintą kaminą ir dėl to patyrė papildomų elektros energijos sąnaudų (turėjo šildyti namus elektriniais prietaisais), jas pareiškėjas įtraukė į tą pačią 200 Eur sumą kartu su aplinkos ir rūšio tvarkymo išlaidomis.

Pareiškėjas teigė dėl gaisro patyręs iš viso 2 840 Eur nuostolių: 1 500 Eur kamino demontavimo ir keitimo išlaidų, 1 140 Eur už stiklo blokelių (iš pradžių teigė patyręs 100 Eur dėl stiklo blokų demontavimo išlaidų ir 670 Eur naujų langų įsigijimo ir montavimo išlaidų, bet šį reikalavimą patikslino) ir 200 Eur nuostolių, susijusių su aplinkos ir sulieto rūšio tvarkymu bei padidėjusiomis elektros sąnaudomis nuo įvykio dienos iki naujo kamino eksploatavimo pradžios.

Toliau sprendime atskirai pasisakoma dėl šių pareiškėjo reikalavimų pagrįstumo.

Dėl draudimo išmokos, atlyginančios seno kamino demontavimo ir naujo kamino įrengimo išlaidas

Pareiškėjas kėlė reikalavimą rekomenduoti draudikui išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią seno kamino demontavimo ir naujo kamino įrengimo išlaidas. Šį reikalavimą pareiškėjas grindė teiginiais, jog senasis kaminas sulūžo ne pats, o buvo mechaniškai pažeistas (nugriauta viršutinė dalis, sulaužytos jungtys su katilu) pačių gaisrininkų, kai buvo gesinamas gaisras. Pareiškėjo teigimu, jeigu kaminas nebūtų buvęs nugriautas, būtų buvęs tinkamas tolimesniam naudojimui.

Vertinant šio reikalavimo pagrįstumą, pažymėtina, kad Taisyklių A IV dalies 1.1 papunkčio skiltyje „Nedraudžiamieji įvykiai“ įtvirtinta sąlyga leidžia aiškiai ir nedviprasmiškai suprasti, jog nedraudžiamuoju įvykiu pagal Būsto draudimo sutartį laikomas įvykis, kai dėl kamine užsidegusių suodžių padaroma žala pačiai kamino konstrukcijai. Tai reiškia, kad nustačius, jog kaminas degė dėl jame užsidegusių suodžių, draudikui nekyla pareiga mokėti draudimo išmoką, atlyginančią kamino konstrukcijai padarytą žalą. Toks įvykis būtų laikomas nedraudžiamuoju *ab initio* (nuo pradžių).

Įvertinęs ginčo šalių pateiktus duomenis Lietuvos bankas nustatė, kad Kėdainių PGT 2021 m. kovo 15 d. draudikui skirtame rašte buvo nurodyta labiausiai tikėtina gaisro kilimo priežastis – dūmtraukio eksploatavimo taisyklių pažeidimas. Draudiko darbuotojas papildomai telefonu kreipėsi į minėtą raštą rengusią Kėdainių PGT specialistę. Iš byloje pateikto pokalbio

garso įrašo girdėti, kad pašnekovė draudiko specialistui nurodė, jog į namo išorę išvestame kamine degė suodžiai, pats kaminas nuo karščio deformavosi, kadangi buvo nebetinkamas eksploatuoti, be to, reikėjo užgesinti gaisrą, ugniagesiai jį nuardė. Kėdainių PGT specialistė nurodė, kad degant suodžiams kaminas savaime sugadinamas. Tos pačios pozicijos laikėsi ir turto apžiūrą atlikęs draudiko ekspertas, Akte nurodęs, kad įvykio priežastis – „suodžių degimas kamine“. Apie tai, kad gaisras, draudiko vertinimu, įvyko dėl suodžių degimo, pareiškėjas buvo informuotas ir telefoninio pokalbio su draudiko darbuotoju metu, tokių įvykio aplinkybių jis neneigė ir neginčijo. Taigi, bylos duomenys neleidžia abejoti dėl to, kad labiausiai tikėtina kamino degimo priežastis atitinka nurodytą Taisyklių A.IV dalies 1.1 papunkčio skiltyje „Nedraudžiamieji įvykiai“, t. y. kaminas degė dėl jame užsidegusių suodžių.

Ginčydamas draudiko sprendimą nemokėti draudimo išmokos, atlyginančios dėl paties kamino apgadinimų atsiradusią žalą, pareiškėjas rėmėsi ir tokiais motyvais, jog kamino sugadinimai atsirado ne dėl jame užsidegusių suodžių, o dėl sąmoningų ugniagesių veiksmų, kai jie mechaniškai nuardė kamino dalis. Tačiau iš bylos duomenų darytina išvada, kad kamino konstrukcija buvo paveikta ne tik mechaniškai ugniagesių (ir tai buvo būtina siekiant numalšinti ugnį), bet turėjo ir kitų deformacijų, atsiradusių dėl nusidėvėjimo ir paties įvykio, dėl to kamino naudojimas pagal paskirtį po gaisro būtų buvęs neįmanomas: konstrukcija buvo deformuota nu karščio, kamino išorinė sienelė atskirose vietose pradegusi kiaurai ir suplonėjusi, apatinė bei viršutinė dalys paveiktos korozijos ir kt. Kitaip tariant, nėra pagrindo teigti, kad jeigu kaminas nebūtų buvęs nuardytas ugniagesių, tai jis būtų buvęs tinkamas eksploatuoti.

Atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes, konstatuotina, kad draudiko sprendimas nemokėti draudimo išmokos už kamino apgadinimus yra pagrįstas Taisyklių nuostatomis, reglamentuojančiomis nedraudžiamųjų įvykių sąlygas. Draudikas nepriėmė rizikos dėl kamino konstrukcijos apgadinimų, kai suodžiai užsidega pačiame kamine, todėl pareiškėjo reikalavimas išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią seno kamino demontavimo ir naujo kamino įrengimo išlaidas laikomas nepagrįstu.

Kitos pareiškėjo kreipimėsi nurodytos aplinkybės, susijusios su draudiko per klaidą nurodyta išvada, jog kamino viršus nulūžo, o ne buvo nuardytas ugniagesių (šią klaidą draudikas pripažino), taip pat teiginiai dėl ilgesnio nei realus draudiko darbuotojų nurodyto senojo kamino eksploatavimo laiko nagrinėjamu atveju laikomi teisiškai nereikšmingais.

Dėl draudimo išmokos, atlyginančios stiklo blokeliams padarytą žalą bei naujų langų įsigijimo ir montavimo išlaidas

Pareiškėjo teigimu, dėl kamine kilusio gaisro buvo apgadinti greta kamino įmontuoti stiklo blokeliai, vietoj jų už 670 Eur buvo įsigyti ir sumontuoti langai. Anot pareiškėjo, dėl stiklo blokelių apgadinimų patirti nuostoliai, įskaitant jų demontavimo ir sumontavimo kainą bei apgadintų blokelių vertę (9 Eur už 1 vnt.), siekia 1 140 Eur žalą.

Draudikas su šiais pareiškėjo kreipimosi motyvais nesutiko, teigė, kad nėra realius blokelių apgadinimus dėl užsidegusio kamino patvirtinančių duomenų, be to, dar iki gaisro pareiškėjas jau buvo sutaręs dėl langų keitimo, t. y. stiklo blokeliai bet kokiu atveju būtų buvę demontuoti ir pakeisti įprastais langais. Be to, draudikas nurodė, kad naudotų blokelių kaina yra daug mažesnė nei nurodyta pareiškėjo, t. y. antrinėje rinkoje siekia nuo 0,35 Eur iki 2 Eur už vieną.

Įvertinęs bylos duomenis Lietuvos bankas sutinka su draudiko pozicija, kad nagrinėjamu atveju nebuvo nustatytų su kamino degimu susijusių stiklo blokelių apgadinimų. Byloje nėra patikimų duomenų, kuriais remiantis būtų galima identifikuoti dėl gaisro galimai atsiradusius blokelių apgadinimus (pareiškėjo padarytose ir po įvykio atsiųstose nuotraukose jokių blokelių apgadinimų nesimato, per apžiūrą draudiko ekspertas karščio padarytų apgadinimų taip pat nenustatė), be to, pats pareiškėjas pokalbių su draudiko darbuotojais metu (iki pretenzijos draudikui pateikimo) stiklo blokams padarytų apgadinimų neminėjo, nurodė, kad apgadintas tik kaminas. Kadangi blokai buvo sumontuoti ties į išorę išvesto kamino konstrukcija, manytina, kad jų apgadinimus, jeigu tokie būtų buvę, pareiškėjas būtų pastebėjęs ir apie juos pranešęs iš karto. Pareiškėjas teigė, kad būtent nuo karščio atsiradusiais pažeidimais įvertino langus montavę specialistai, tačiau byloje nėra jokių šią nuomonę patvirtinančių objektyvių duomenų. Iš byloje pateiktų nuotraukų, draudiko paaiškinimų ir Akte nurodytos informacijos darytina išvada, kad blokelių apgadinimai yra susiję su jų demontavimu, t. y. įvairūs nuskilimai buvo padaryti juos išmontuojant, o ne degant kaminiui.

Įvertinus draudiko pateiktus pokalbių su pareiškėju įrašus, taip pat kitus bylos duomenis, įskaitant UAB „Orlas“ ir pareiškėjo sudarytą langų pirkimo–pardavimo sutartį ir

minėtos bendrovės ir draudiko susirašinėjimą, draudiko ir pareiškėjo pokalbio garso įrašus, nustatyta, kad pranešimo apie įvykį dieną pareiškėjas buvo sudaręs sutartį dėl langų pirkimo su įmone, kuri nurodė, jog sutartis sudaroma tik po to, kai į juos kreipiasi klientas ir pateikia preliminarius langų matmenis, tada bendrovė teikia kainos pasiūlymą ir, jeigu klientas su ja sutinka, bendrovės specialistai vyksta pas klientą, atlieka matavimus ir pasirašo sutartį. Be to, iš pokalbio įrašo galima suprasti, kad pareiškėjas keitė ir dalį (ar visus) kitų namo langų. Šias aplinkybes vertinant kartu su faktu, kad apie stiklo blokelių tariamus apgadinimus pareiškėjas pranešė teikdamas pretenziją dėl draudiko priimto sprendimo, sutiktina su draudiku, kad langus buvo ketinama keisti ne dėl įvykio metu padarytų apgadinimų (jų pareiškėjas sudarant langų pirkimo–pardavimo sutartį nebuvo nurodęs). Taigi, galima daryti išvadą, kad pats blokelių demontavimas buvo susijęs ne su jų apgadinimu dėl 2022 m. kovo 7 d. įvykio, o su suplanuotu langų keitimu.

Įvertinus bylos duomenų, susijusių su galima žala stiklo blokeliams, visumą, nėra pagrindo teigti, kad pareiškėjas patyrė žalą dėl tariamai apgadintų ir demontuotų stiklo blokelių. Bylos duomenų pagrindu konstatuotina, kad pareiškėjas buvo suplanavęs keisti būsto langus dėl kitų, su 2022 m. kovo 7 d. įvykiu nesusijusių priežasčių, todėl po įvykio stiklo blokeliai buvo demontuoti, namo angose vietoj jų įmontuoti plastikiniai langai. Dėl gaisro atsiradusių apgadinimų nebuvo nustatyta, todėl pareiškėjo reikalavimai, susiję su tariamai apgadintais stiklo blokeliais, laikytini nepagrįstais.

Ginčo šalių nesutarimai dėl stiklo blokelių kainos toliau nevertinami, nes toks vertinimas, nenustačius blokelių apgadinimo ryšio su įvykiu (kamino degimu), neturi jokios teisinės reikšmės.

Dėl draudimo išmokos, atlyginančios aplinkos ir rūšio tvarkymo išlaidas

Pareiškėjas prašė išmokėti 200 Eur draudimo išmoką, bendrai padengiančią aplinkos ir rūšio tvarkymo išlaidas (taip pat į šią sumą įtraukė elektros energijos pirkimo išlaidas, dėl kurių pasisakoma atskirai). Draudikas su šiais pareiškėjo teiginiais nesutiko ir nurodė nenustatęs nei pievos, nei rūšio liekamųjų apgadinimų.

Įvertinus bylos duomenis nenustatyta, kad per įvykį buvo apgadinta rūšio patalpa ar gyvenamojo namo kieme esanti pieva, o pareiškėjas, prašydamas išmokėti pirmiau aptartą tariamą žalą atlyginančią draudimo išmoką, nepateikė jokių duomenų, patvirtinančių tokių išlaidų patyrimo faktą. Byloje nėra duomenų apie užfiksuotus ir dėl kamino degimo (ar jo gesinimo) galėjusius atsirasti liekamuosius reiškinius rūšio patalpoje: nenustatyta, kad drėgmei pašalinti būtų reikėję objektyviai būtinų papildomų išlaidų, taip pat nėra duomenų, kuriais remiantis būtų galima teigti, kad namo pamato dalys nusikilo ne dėl naujo kamino įrengimo, o dėl senojo demontavimo.

Atsižvelgiant į pirmiau išdėstytus argumentus, konstatuotina, kad su įvykiu susijusi žala aplinkai ir rūšiui nebuvo įrodyta, atitinkamai draudikui nekilo pareiga spręsti dėl jos atlyginimo išmokant draudimo išmoką.

Dėl išlaidų elektros energijai apmokėti atlyginimo

Grįsdamas reikalavimą atlyginti elektros energijos išlaidas, kurios padidėjo dėl iki naujo kamino įrengimo naudotų elektrinių šildymo prietaisų, pareiškėjas teigė, kad draudikas tokią prievolę turi dėl to, kad suklaidino pareiškėją dėl apgadinto kamino remonto galimybės. Pareiškėjas teigia, kad, pranešęs apie įvykį, gavo draudiko el. laišką, kuriame nurodyta, jog negalima tvarkyti sugadinto turto, kol jį apžiūrės draudiko ekspertai. Pareiškėjas teigė dėl to iki 2021 m. kovo 20 d. nevykdęs jokių remonto darbų, namus šildęs elektriniais šildymo prietaisais, dėl to išaugo elektros energijos suvartojimas. Pareiškėjas teigia visą laiką nuo pranešimo apie įvykį pradžios laukęs, kol atvyks draudiko ekspertas ir apžiūrės visą per gaisrą sugadintą turta, o atkuriamuosius darbus pradėjo tik 2021 m. kovo 20 d., po to, kai draudiko darbuotojas pakartotinai patvirtino, kad sprendimas pripažinti įvykį nedraudžiamuoju nebus keičiamas.

Draudikas, atsikirdamas į šiuos pareiškėjo argumentus, nurodė, kad po įvykio registravimo draudiko sistemoje pareiškėjui el. paštu buvo išsiųstas automatinis pranešimas, kuriame nurodyta – „išsaugokite sugadintą turta, iki jo apžiūrėti atvyks AB „Lietuvos draudimas“ atsakingas darbuotojas ir informuos, ką su juo daryti“. Nedelsiant po pranešimo registravimo su pareiškėju telefonu susisieki draudiko darbuotojas, pareiškėjas nurodė, kad turi daug įvykio nuotraukų, taip pat nurodė, kad jas darė tam, kad kitą dieną atvažiuotų meistrai. Anot draudiko, pokalbio metu nebuvo kalbama apie draudiko planuojamą apžiūrą,

nebuvo nurodyta, kad kamino negalima remontuoti ar ko nors su juo daryti. Nors pats pareiškėjas nurodė, kad kitą dieną atvyks meistras, net ir po šios informacijos pateikimo draudiko darbuotojas nenurodė nieko su kaminu nedaryti, priešingai, sutiko, kad remonto (keitimo) reikia, nes atšalo orai.

Vertinant pareiškėjo reikalavimą kompensuoti išlaidas už elektros energiją, pažymėtina, kad iš bylos duomenų matyti, jog 2021 m. kovo 8 d. draudikas pareiškėjui išsiuntė el. pranešimą, kuriame informuojama apie gautą pranešimą (apie įvykį) ir nurodyta glausta pradinė informacija apie žalos administravimą, t. y. kad draudikas su pareiškėju susisieks per 1 darbo dieną ir praneš apie tolimesnius žalos reguliavimo veiksmus, taip pat nurodyti draudiko kontaktai, kuriais galima susisiekti turint klausimų. Pranešime dar nurodyta: „SVARBU: Išsaugokite sugadintą turtą, iki jo apžiūrėti atvyks AB „Lietuvos draudimas“ atsakingas darbuotojas ir informuos, ką su juo daryti.“ Tą pačią dieną su pareiškėju telefonu susisiekė draudiko darbuotojas. Pokalbio metu draudiko žalų ekspertas informavo apie gautą pranešimą, pasiteiravo, ar pareiškėjas turi daugiau nuotraukų iš įvykio vietos, pareiškėjas nurodė, kad yra pridaręs nuotraukų ir kad el. paštu atsiųs daugiau nuotraukų. Taip pat nurodė, kad fotografavo tam, kad kitą dieną atvažiuotų meistras, nes po įvykio negalima kūrenti katilo (šildyti namų). Draudiko ekspertas sutiko su pateikta informacija, papildomai replikavo, kad „dar ir orai atšalo“, sužinojęs apie planuojamą meistrų vizitą (galima suprasti, jog buvo kalbama apie kamino remontą (keitimą) atliksiančius specialistus), draudiko žalų ekspertas nenurodė, kad kamino remontuoti negalima ar kad reikėtų laukti, kol į vietą atvyks draudiko darbuotojas ir pats apžiūrės turtą. Duomenų, kad pareiškėjas būtų teiravęsis draudiko darbuotojų dėl kamino remonto, t. y. klausęs, ar gali atlikti remontą, ar negali ir pan., byloje nėra.

Nustatytų aplinkybių kontekste Lietuvos bankas neturi pagrindo teigti, kad pareiškėjas buvo sukklaidintas draudiko ir, manydamas, kad turto remontuoti negalima, priėmė sprendimą neinicijuoti kamino remonto (keitimo) darbų. Iš bylos duomenų galima spręsti, jog jau kitą dieną po pranešimo apie įvykį buvo planuojamas remonto specialistų vizitas, todėl nėra pagrindo teigti, kad remonto darbai buvo uždelsti dėl draudiko veiksmų (tariamo sukklaidinimo) ir dėl to pareiškėjas patyrė papildomos žalos. Manytina, kad kamino remonto darbai buvo inicijuoti iš karto po įvykio, o ne tada, kai pareiškėjas neva suprato galįs atlikti remontą.

Kartu sutiktina su draudiku, kad nėra aišku, kaip pareiškėjas apskaičiavo šildymui tekusių elektros energijos sąnaudų dalį, neaišku, ar buvo atsižvelgta į tai, kad už būsto šildymą kitomis medžiagomis (pareiškėjas teigė namus šildęs medžio granulėmis) taip pat reikia mokėti (šiuo atveju vienas šildymo būdas galimai buvo pakeistas kitu).

Atsižvelgiant į pirmiau aptartas aplinkybes, manytina, kad pareiškėjas po įvykio registravimo dieną įvykusio pokalbio su draudiko ekspertu galėjo suvokti, kad atskira apžiūra nebus atliekama ir turtą galima remontuoti, be to, iš bylos duomenų galima manyti, kad nedelsiant po įvykio (nepraėjus kelioms dienoms) remontas ir buvo inicijuotas. Atitinkamai nėra pagrindo daryti išvadą, kad draudikas sukklaidino pareiškėją ir dėl to jis patyrė papildomų išlaidų.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimus.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.